

NARODNI LIST

Glasilo narodne demokracije za mariborsko oblast.

telefon št. 276 - Cek. račun št. 12853
 O Cene inseratom po dogovoru. O
 Rokopisi se ne vračajo. - Reklama-
 nacije (nezaprte) so poštne proste.

IZHAJA VSAK PETEK

Uredništvo in upravništvo „Narodnega lista“ je v Mariboru,
 Jurčičeva ulica št. 4

Naročnina: Mesečno D. 125, četrletno
 Din 3.75, polletno Din. 7.50, celoletno
 Din. 15, izven SHS 20 Din. Naročnina
 se plačuje naprej.

Stev. 10

V Mariboru, v petek 21. julija 1922.

Leto I.

Kaj pa to?

Ne igrajte se s koristmi naroda!

Vroč boj se bjee zadnje dni v okri-
 tju vlade v Beogradu. Gre za nove že-
 leznice. Samostojna kmetiška stranka
 je po ministru Puelju postavila odloč-
 no zahtevo, da se sprejmeta v vladni že-
 lezniški program tudi proga St. Janž
 —Sevnica in Kočevska proga. Zahtevo
 sta odločno podprla tudi slovenska
 demokrata dr. Kukovec in Reiser. So
 to stare zahteve našega slovenskega
 ljudstva, danes tem bolj utemeljene,
 ker smo izgubili železnico St. Peter—
 Reka na Lahe in smo tako odrezani od
 morja. Iskati moramo novih zvez.

Zgradba novih železniških zvez je
 v tesnem spoju z ameriškimi 100-
 milijonskim dolarskim posojilom, zato
 je naravno, da se je razvil boj za slo-
 venske železnice baš ob času, ko gre
 za sprejetje tega posojila in ko treba
 že vnaprej določiti njega uporabo. Obe
 železniški progi imata ne samo kra-
 jevni in pokrajinski, ampak imata ob
 enem širok državni pomen, ker
 bota v slučaju potrebe pri-
 šli v poštev kot važni strate-
 gični železnici. Tudi bo velik del pro-
 meta, ki je šel sicer na Trst, šel iz
 Českoslovaške in Avstrije preko teh
 prog v našo baroško luko. Naša ja-
 dranska obala nam sama vsiljuje mi-
 sel, da mora naša pot voditi na morje.
 Zato je na eni strani zveza središča drž-
 ave z morjem preko Valjavca—Užice
 —Nikšiča (transbalkanska proga) na-
 ravno največje važnosti za celotni go-
 spodarski razvoj države, istotako važ-
 na pa je z državnega in ne samo oz-
 kega slovenskega stališča tudi zveza
 sev. zapadnega dela države z Jadranom.

Ko so minoli petek imeli poslanca
 JDS dr. Kukovec in Reiser ter po-
 poslanci SKS Rajer, Drogenik in Maj-
 cen konference z železniškim mini-
 str. O. Pinkmaier:

O bodočem ustroju naše državne uprave.

II. Načela bodoče uprave.

Po izkušnjah zadnjega časa smo
 prišli do prepričanja, da je treba v
 upravnootnoga sistema, ker gre vsa-
 ko izbegavanje tega principa na račun
 enostavnosti, ki je glavni pogoj dobre
 uprave. Čim enostavnejša je uprava,
 tem cenejša ter nageljša je, in tem lo-
 žje je razumljiva ter dosegljiva za o-
 nega, kateremu naj služi. Enostavna
 uprava pa odgovarja tudi najbolj kul-
 turnemu nivoju našega naroda, ki je
 preprost, izhaja iz primitivnih razmer
 in ne pozna rafiniranosti, kakor jo
 najdemo pri drugih narodih. S to čin-
 jnico velik del naših zakonov in u-
 redb zadnjega časa ne računa, kar je
 že eden glavnih vzrokov naše sedanje
 nezadovoljive uprave. Komu niso zna-
 ne neštevilne uredbe o carini, o dav-
 kih, o taksah? Skoro vse so uporabljive
 edino za primer, kakšen ne sme biti
 zakon, ako mu je namen, da se prak-
 tično uporablja. Dokler nam bo n. pr.
 zakon o taksah vseboval določila o
 prejemkih državnih nameštencev, o
 pogojih za izdavanje lovskih kart, go-
 stilniških koncesij ter celo vrsto dru-
 gih materijelnih določil, ki gredo pre-
 ko stvarnega obsega pojma o taksah,
 ne moremo misliti na to, da se naj vrši
 na podlagi take »mešanice« redna u-
 prava, o enostavnosti pa raje molčim.
 Komu bi prišlo na um, iskati n. pr.
 določila o delovnem času v pisarnah v

strom Staničem, je dr. Kukovec odloč-
 no podprl zahtevo SKS. Dr. Kukovec
 je pri tej priliki zlasti še opozoril, da
 je svoj čas, ko je šlo za odobritev ra-
 pallske pogodbe, s katero smo izgubi-
 li železnico St. Peter—Reka, vlada
 sklenila, da to izgubo nadomesti v naj-
 krajšem času z novo železniško zvezo
 z Jadranom. Minister pravde dr. Mar-
 ković, ki je bil pri tej konferenci na-
 vzroč, je izjavo dr. Kukovec v polnem
 obsegu potrdil. Dr. Kukovec je pov-
 darjal, da je vlada dolžna, to Sloven-
 cem svoj čas dano obljubo izpolniti.

V tej razpravi pa je naenkrat mi-
 nister za železnice Stanič prišel s pred-
 logom, naj bi se kredit, ki je dovoljen
 za progo Murska Sobota—Ljutomer—
 Ormož, porabil za kočevsko železnico.
 Dr. Kukovec je z vso odločnostjo na-
 stopil proti temu predlogu, zakaj če se
 to zgodi, se izzove med prebivalstvom
 ljubljanske in mariborske oblasti ljuta
 borba interesov.

Kdo je mogel Staniču navdihniti
 misel na tako izzivanje interesov dru-
 gega proti drugemu? Minister Stanič
 premalo pozna naše razmere, da bi bil
 mogel sam priti na to misel! Ali že
 zopet igrajo svojo vlogo tajne sile od
 bogvekd iz Slovenije, ki hočejo z in-
 trigami razdirati naše delo, kakor so
 to poskušale glede delitve Slovenije v
 dve oblasti?

Naše ljudstvo v Prekmurju in Slov-
 oricah je hvaležno dr. Kukovec, ki
 se je odločno zavzel za njegove kori-
 sti in zahteve. Ne dvomimo, da bo to
 v doglednem času tudi pokazalo na
 svojih shodih, na katerih bo z vso od-
 ločnostjo zavrnilo vse poskuse zahrbt-
 nih spletkarjev, ki hočejo izigravati
 interese dolenjskega ljudstva proti in-
 teresom naših Prlekov in Prekmurcev.

zakonu o dvanajstinah in slično?

Ko smo zasledovali dolgo vrsto u-
 redb in pravilnikov, s katerimi so mi-
 nistrstva skušala urejevati posamezne
 grane uprave, smo se čudili, da se ne
 uvažujejo v osnovni upravi principi o
 koncentraciji uprave v nižjih uprav-
 nih edinicah in progresivni dekoncen-
 traciji navzgor. Ne je ministrstva, tem-
 več celo oddelki ministrstev konku-
 rirajo med seboj, da ustvarjajo cele vr-
 ste lastnih, popolnoma ločenih instanc
 od zgoraj pa do najnižje upravne edi-
 nice. Pretirano specializiranje je do-
 vedlo do tega, da doživljamo razkroj
 v upravi, katerega je treba čimprej u-
 staviti. Ne le iz fiskalnih ozirov, tem-
 več tudi iz stvarnih razlogov moramo
 priti do uprave, ki bo po ustroju in
 notranji organizaciji taka, da bo s so-
 razmerno skromnim aparatom zado-
 stila splošni potrebi.

Tudi iz uradniškega stališča mora-
 mo biti proti razkroju uprave v ne-
 broj samostojnih sekcij, direktij in
 inšpekcij, ker nam prinašajo le števil-
 čno pomnožitev uradništva, kvalitetno
 (po kakovosti) pa njegovo dekadenco
 (propadanje) in poslabšanje gmotnega
 položaja; država ne bo zmogla izdat-
 kov preštevilnega uradništva. Uprava
 mora biti organizirana tako, da bo šte-
 vilo uradov in uradništva omejeno na
 najnujnejšo potrebo in da obvelja kva-
 liteta pred številom; le tedaj bo mogo-

če uradniku zagurati boljše materi-
 jelno stanje in pravično družabno po-
 zicijo (položaj). Ker se je torej pove-
 čalo število uradništva z osnovanjem
 omenjenih posebnih uradov, je treba
 te v prvi vrsti demontirati in s tem
 reducirati (številčno zmanjšati) urad-
 ništvo. Nadaljna redukcija bo pa mo-
 goča še-le tedaj, ko dobimo res siste-
 matično urejeno zakonodajstvo, ker
 povzroča sedanje stanje največje teža-
 ve in vsled razmetanosti zakonitih do-
 ločil in s skoro tedenskim menjava-
 njem ni mogoče z manjšim osebjem u-
 radovati. Saj ne smemo pozabiti, da
 rabi nova naredba študija in dela te-
 žave pri začetnem prevajanju v prak-
 so.

Zakon o splošni upravi odpravlja v
 veliki meri prej omenjene nedostatke
 ter pomeni zato važen napredek v naši
 administraciji.

Zakon loči predvsem pojem splošne
 uprave napram drugim upravnim
 strokam, katere prištevamo k posebni
 upravi. Uprava v centrali je razdelje-
 na v posamezne resore, kateri se u-
 pravlja po ministrstvih neodvisno
 drug od drugega. Kakor že omenjeno,
 ustava ne označuje posameznih minist-
 rstev ter je tako pripuščena možnost,
 da se število ministrstev in meje re-
 sorov določijo in spreminjajo potom
 navadnega zakona. Iz zakona o sploš-
 ni upravi posnemamo, da so posli splo-
 šne uprave podeljeni na ministrstvo za
 notranja dela, prosveto, poljedelstvo,
 trgovino in industrijo, narodnega
 zdravlja, socialno politiko in deloma
 tudi pravde in vere ter za šume in
 rude.

Dalje prihodnjč.

Iz naše stranke.

Mariborska oblastna organizacija
 demokratske stranke sklicuje za 12.
 avgusta zvečer sejo načelstva, za 13. avg.
 dopoldne pa zbor strankinih zaupnikov,
 oboje v Celju, kjer se baš 12. avgusta
 otvori obrtna razstava, katero si lahko
 ob tej priliki zaupniki ogledajo. Ravno
 tiste dni pa se prično tudi velike so-
 kolske slavnosti v Ljubljani in bodo za-
 upniki ki se jih udeleže, lahko iz Celja
 kar naprej potovali.

Politični pregled.

V vladi v Beogradu se je minoli te-
 den pojavila kriza. Radikalni klub ni
 hotel odobriti od demokratov predla-
 ganega poslanca Pečića kot bodočega
 ministra za notranje zadeve namesto
 Marinkovića, ki je odstopil. Ker de-
 mokrati niso hoteli odnehati (kar je
 naravno, ker se nihče nima vtikati v
 osebne zadeve kluba), je Pašić zagro-
 zil, da bo kralju podal ostavko cele
 vlade. Z ozirom na to pa, da je treba
 nujno rešiti proračun in druga važna
 vprašanja, je bilo vprašanje izpopol-
 nitve notranjega ministrstva oboje-
 stransko odgodeno. Tudi minister Pu-
 celj je zagrozil z demisijo, če se njegovi
 zahtevi glede železnic na Dolenjskem
 ne ugoti.

V narodni skupščini, ki je v seji 14.
 t. m. sprejela državni proračun za l.
 1922 v načelu, se nadaljuje podrobna
 debata o proračunu. Dozdaj sta spre-
 jeta poglavja o proračunu vrhovne
 državne uprave in pa ministrstva
 pravde

Razmejitve proti Avstriji izvršena.
 Dne 11. t. m. so bila izvršena zadnja
 razmejitvena dela med Jugoslavijo in
 Avstrijo in sicer v koroškem predelu.
 Tako je sedaj cela meja od Toke v
 Prekmurju do Peece pri Beljaku kon-
 čno določena.

Pred zvezo narodov, ki je sklicana
 v London na zasedanje, se obravnava
 te dni tudi vprašanje bolgarskih vpa-
 dov v naše ozemlje ter v Grško in Ru-
 munijo. Naša in obe sosedni državi ste
 se pritožili pri Zvezi narodov in zahte-
 vali, da se Bolgarska pozove k izpol-
 njevanju obvez. Bolgarska pa na dru-
 gi strani hoče dokazati, da je njena
 vojaška sila, katero sme vzdrževati po
 mirovni pogodbi, preslaba, da bi mogla
 zavarovati svoje meje. Zveza narodov
 bo razpravljala tudi o pritožbi Madžar-
 rov glede razmejitve v Prekmurju.
 Kot strokovnjak za prekmursko vpra-
 šanje je šel v London z našo delegaci-
 jo dr. Slavič.

Morilce nemškega ministra Rath-
 nana so glasom novejših poročil dne
 17. t. m. zvečer izsledili pri kopališču
 Kösen v Halle. Ko sta morilca vigela,
 da ne moreta utesiti, sta se zaprla v
 grajski stolp in tam izvršila samomor

Domače vesti.

— Minister dr. Gregor Žerjav v
 Beogradu. V ponedeljek dne 17. t. m.
 je dospel v Beograd ozdraveli minister
 dr. Gregor Žerjav ter prevel končno
 resort za socialno politiko.

— Ureditev vprašanja naših bolnic.
 17. t. m. je po intervenciji dem. poslan-
 ca Reiserja ter ministra dr. Žerjava
 pri merodajnih oblasteh v Beogradu
 prišlo do definitivne ureditve vpraša-
 nja bolnic v Sloveniji. Vse bolnice o-
 stanejo v državni upravi. V finančni
 zakon se sprejme dodatek po katerem
 imajo bolnice, oziroma zdravstveni od-
 sek pravico za materijalne izdatke
 bolnic porabiti vse dohodke v prora-
 čun nizko predvidenih postavk. Obenem
 bo zdravstvena uprava izvršila revizi-
 jo gospodarstva v bolnicah.

— Oblastne volitve in veliki župa-
 ni. 17. t. m. dopoldan je v Beogradu
 razpravljaj odbor za izvedbo zakona
 o oblastnih volitvah. Odbor je črtal
 člen 2. predhodne naredbe tega zakona
 in se vršijo volitve v oblastne skup-
 ščine prvi teden meseca oktobra. Od-
 bor je obenem spremenil tudi zakon o
 občih upravi, ki določa, kdaj se imajo
 imenovati veliki župani. Na osnovi te
 odločitve je odbor stavil predlog, po
 katerem se ima izvršiti imenovanje
 velikih županov najkasneje prvi teden
 meseca septembra.

— Iz Celja nam poročajo: V uprav-
 ni odbor Mestne hranilnice je bilo v
 zadnji občinski seji izvoljenih 11 de-
 mokratov, 3 nar. socialci, 3 soc. de-
 mokrati in 1 klerikalec. — Provizorni
 mesni ekonom g. Jos. Marn je ime-
 novan definitivnim v X. čin. razredu.

— Vojaška služba primorskih Slo-
 vencev. Italijansko vojno ministrstvo
 je odredilo, da se dodeli vojaški obve-
 zanci nemške narodnosti z ozirom na
 njih telesni ustroj in klimatične raz-
 mere polkom, ki so nastanjeni severno
 od Rima. Na tozadevno vprašanje po-
 litičnega društva »Edinost« je odgo-
 voril italijanski vojni minister, da se
 bo na enak način postopalo tudi s slo-
 venskimi in hrvatskimi vojaškimi ob-
 vezanci.

je dobila po glavi. Sebastijan Klade je bil zaboden v hrbet, njegova žena pa v levo roko. Pa to divjakom še ni bilo dovolj, tekli so za ostalimi na Sp. Krčanje in razbijali do 2. ure popolnoči okoli hiš in zahtevali, da se jim odpre. Napadalec se javno pomašajo, da je bil ta napad samo začetek, drugi jih hočejo nprasti po maši pred cerkvijo. — Orožniki se seveda ne ganejo, do sodnije pa Slovenci nimajo zaupanja, ker se navadno zgodi, da zve slovenski tožitelj pred sodnijo, da je sam toženec, kot tak pa seveda tudi kaznovan, napadalec pa oproščen!

Prevalje. (Odhodnica). V gostilni župana Lahovnika je bila v pondeljek 3. t. m. odhodnica za g. okr. glavarjem Kakl-nom. Odhodnice so se udeležili skoraj vsi župani in gerenti Mežiške doline in več drugih prijateljev gospoda glavarja. Župani in gerenti so sklenili ob ti priliki, da vsled premestitve okr. glavarja v znak protesta — odstopijo.

Guštanj. (Cene živilom.) Vsled povišanja železnice so trgovci, posebno pa Rudolf Brundula zvišali cene živilom brezmerno. Sladkor je kar čez noč poskočil za 10 K pri kg. Sploh je opaziti, da cene vsem potrebščinam z ne navadno hitrostjo rastejo. Vsak teden se zvišajo cene za 2—3 K. Tik pred žetvijo se je moka podražila za 1 K! Kam bo to vedlo? Ljudstvo je obupano! Veliko je vprašanje, jeli takšno povišanje cen tudi faktično upravičeno. — Vsak teden gotovo ne pride nova dražja pošiljatev! Mesarji so nasprotno znižali cene govedini od 60 K na 56 K, teletina pa je še vedno 60—80 K.

Guštanj. (Družba tatov). Na žel. postaji v Guštanju je bil zaposlen Ant. Sušec iz Dravograda. Nam zavednim Slovencem je dolgo časa že bil sumljiv — nesimpatičen pa radi mržnje do države in sploh vsega, kar je slovenskega. Po nesrečnem plebiscitu mnogo zavednih in poštenih rojakov ni moglo dobiti službe — možakar pa je sedel trdno in ni mu bilo mogoče priti do živoga, kajti merodajni faktorji na progi Prevalje—Maribor so ga kot vestnega nemškutarja visoko cenili. — Pa kakor je že vedno, da pride za vsako delo plačilo, tako tudi za njegovo navdušenost! Trgovec R. Brundula iz Guštanja je dobil zaboj obleke, ki je ostal čez noč na postaji kjer je imel Sušec službo. Ko je trgovec doma odprl zaboj, je dognal, da manjka blaga za okroglo 3000 K. Sum je padel na žel. uslužbenca A. Sušeca. Orožnik Markovič ga je prijel in pri njem tudi res vse blago našel. Ker je omenjenemu trgovcu že enkrat na enak način zgignilo več klobas, se sumi, da je tudi tistokrat imel Sušec svoje prste zraven. To pa še ni vse! Sušec je poleg svoje železniške službe imel še drugo opravilo. Prodajal je namreč nakradeno blago. Za tak posel pa je guštanjka postaja posebno primerna, ker je v bližini jeklarna. Delavec Čegovnik je spravjal predmete (ose, lemeže, lopate itd.) Sušecu, ki jih je potem spravljal v Dravograd, kjer je vse s pomočjo svojega sorodnika Papeža, kot »avstrijske« blago prodajal. Pomagal pri tem poslu je tudi Švartnik iz Guštanja. — Vrednost blaga je okroglo 9000 K. — Sedaj sede vsi štirje v Mariboru in študirajo na boljše čase. Pri tem poslu je še soudeleženi pet drugih! Imenitna družba tatov toraj. Ta dogodek naj bo opomin staršem, da posvečajo malo več skrbi vzgoji svojih otrok! Po gostilnah vidiš vsak dan mladino — pri glažku vina, vrteč se okrog okroglih in flektnih natakarc. Koliko je v Guštanju mladeničev, ki samo pohajkujejo — in nobenemu ne pride na misel, da bi se učil kakke obrti! Pa tudi čemu — saj se živi tudi brez dela. Žalostno je, da tudi staršem ni na tem, da bi se otroci, ko stopijo iz šole, učili kako obrt, ali izbrali sploh kak poklic. Kdo si danes na pošten način more prislužiti toliko, da lahko vsak dan popiva? — le veržnik, tihotapec in tat.

Prekmurske novice.

Železnica Sobota—Hodoš vozi. Cajting „Slovenec“ se hvali, ka je za Prekmurje tou spravo klerikalni poslanec Hohnjec. V istini so pa klerikalci z vsemi Kleklini pa Hohnjeci i Žeboti vred ešče nikdar nikaj dobroga nej učinili za Prekmurje. Tak napriliko ta železnica! Gu-

čali i pisarili smo na vse kraje, pa nam nišče i nikaj nej pomagalo; železnica nej šla, šinjše so rjavale, mi smo pa ešče duže trgali podplate po gorički bregaj. Kda je pa prišo k nam demokratski poslanec dr. Kukovec, smo se njemi potožili, ka železnica že leto dugo ne vozi i smo ga prosili, naj nam pomaga. On nam je tou obečou i tudi spuno. Železnica vozi, zdaj ešče samo dvakrat na tjeđan, sledi de pa vozila sakti den i de mejla zvezo z madžarsko državo. Kak smo že povedali, je tou zasluga demokratskoga poslanca dr. Kukovca i nej Hohnjeca, Klekina ali šterogaščeđ drugoga klerikalca. Dr. Kukovec je dne 4. t. m. dobo od ministrstva saobračaja pismo, ka de železnica vozila i ka se s tem spuni njegova zahteva. Zvedili so pa to tudi klerikalci i Hohnjec je šou k ministru i je dne 14. t. m. (t. j. 10 dnij kasnej, kak je Kukovec dobo pismo) šou k ministru i zahtevao, naj njemi minister pismeno potrdi, ka železnica resan vozi. Seveda njemi je potrdio, zakaj pa nej. Zaj pa Hohnjec pravi, ka nam je on spravo železnice. Tou je pa nej istina. Kak se z zgornjega vidi, so klerikalci z našim Kleklinom vred te odili zahtevati železnico za nas, kda je ta že več dni veselo sfučkavala skoz mačkovski tunel. Zaj so pa izda klerikalci tisti, šteri majo pune višete. Naveke samo gučijo i pišejo, kelko oni delajo i učinijo za nas, v istini pa ne delajo nikaj, liki samo vlečejo svoje poslanske dijele i či šteri demokrat ali kak klerikalci pravijo, „liberalce“ kaj dobroga učini za ljudstvo te se klerikalci s tem falijo kak srake s pavovim perjom, haska to pa niti najmenjšega nej!

Zahvala obč. tajniku, piscu dopisa, objavljenega v Kleklovih »Novinah« št. 26 z dne 25. junija t. l. — Piscu se toplo zahvaljujem v imenu nas vseh za dopis. S tem je namreč pokazal in odkril nam svojo notranjost. Podal nam je prav dober vzgled. Skrbi sam za sebe, drugi te naj ne brigajo! — Nisem se nadejal, da se bo med nami kakšen znašel, kateremu ne bo po volji naše delovanje, posebno ko sem videl na I. zborovanju, katero smo imeli v M. Soboti, s kakšnim veseljem in soglasjem je bil izvoljen odbor, kateremu so dali vsi navzoči polnomoč in zaupanje v njegovo delovanje. Vsi so bili edini, da moramo gledati, urečiti naše stališče in obstoj. — Potrpljenje, katero nam tovariš priporoča, je sicer lepa lastnost. Blagor tistemu, ki lahko trpi in čaka. Gorje pa tistemu, ki tega ni v stanu. — Piscu, mislim, ni mnogo na tem, da bi prišli v razred uradnikov? V tem slučaju bi namreč težko obdržal svoje mesto, ker pokazati bi moral svojo sposobnost, katere pa menda ni nima mnogo. — Državnim uradnikom in delavcem mi čisto nič ne zavidamo njihove plače, ker se ob tisti težko izhajajo. Vendar pa želimo, da se tudi nam poviša. — Odgovor, katerega se on nadeja, je povsem neutemeljen in sam na sebi bedast. Nastavljeni smo bili v tistem času, ko so bile življenjske potrebe čeneje kot so pa danes. Takrat bi lahko izhajali z 20 do 25 krunami dnevno, danes, ko se je vse dvado trikratno podražilo, je to nemogoče. — Priporočam mu, da v drugo ne pošilja takih dopisov v javnost, ker s tem škoduje nam vsem. Prosim ga pa vsaj za to uslugo, da bi se podpisal s polnim imenom! Tovariši bi vsaj spoznali, kakšnega junaka imajo med seboj. — Ne izpodkopavaj in ruši, kar drugi zidajo! Šinogej Alojz, obč. tajnik, Martjanci.

Ptujske novice.

Za Dijaško kuhinjo v Ptujju je nabral prof. L. Mlaker 174 K v gostilni M. Brenciča v Spuhljah.

Člani org. vojnih invalidov v Ptujju se obveščajo, da se je pisarna pov. sploš. org. voj. invalidov v Ptujju preselila iz Prešernove ulice št. 26, v trafiko g. Janka Leben v Panonski ulici, nasproti gostilne pri Belem križu. — Uraduje se vsaki dan. Odbor.

Učiteljski telovadni tečaj v Ptujju. Ptujski Sokol je priredil v dneh 1.—3. julija t. l. učiteljski telovadni tečaj. Udeležilo se ga je 32 učiteljev (io) iz ptujskega in ormoškega okraja, gotovo lepo število, a bilo bi naravnost imvanantno, ko bi se bilo moglo izposlo-

vati vsem priglasišenim dopust. Okolica se ima julija ponk. Predelala se je snov: a) zgodovina telovadbe, b) Tyršov sistem (teoretično in praktično), c) fiziologija telesnih vaj, d) organizacija in uprava. Vsa čast ptujskemu Sokolu pod starostjo br. Sovré-tom, ki na tak način pospešuje razširjanje sokolske misli po ptujskem kakor tudi po ormoškem okraju ter učiteljstvo usposablja telovadbo uspešneje gojiti. Vsa hvala pa gre bratom predavateljem in vadiateljem.

Na naslov stanovanjske oblasti v Ptujju. O bivšem misijonarju, sedaj gostu v minoritskem samostanu in magistratnem uslužbencu Ferležu krožijo govorice, da si je prilastil svojo drugo sobo v samostanu na ta način, da je podtaknil prezaposlenemu načelniku stanovanjske komisije v podpis nepostaven odlok, ki ga je načelnik, zanašajoč se na Ferleževo poštenost, v naglici podpisal. Mestni magistrat proučilo ovsur: or: vas oropozitid vuc: rizo prosimo, da zadevo javno pojasni: če so govorice neresnične, naj jih demontira, istotako tudi govorice, da zadevo preiskuje poverjeništvu za socialno skrbstvo; če pa so resnične — kaj dela v tem slučaju Ferleš, še vedno na magistratu ozir. pri stanovanjski oblasti? — Meščani.

Narodna godba v Rogoznici je na koncertu dne 2. 7. 1922 na Bračičevem vrtu združila vse ptujsko narodno občinstvo. Proizvajanje težkih umetniških in priprostih narodnih točk je kazalo neizmeren dar in čustvenost. Godba je občinstvo v pravem pomenu besede popolnoma obvladala, zadivila ter ga spravila v najslajnejše razpoloženje. Kapelnik g. Bračič, gostilničar in posestnik v Rogoznici je izobrazil priproste kmečke fante v dobre muzike. Rade volje so se mu stavili na razpolago najboljši člani ptujske mestne godbe. Narodna godba v Rogoznici je od 2. 7. 1922 brez dvoma edino dobra večja godba v ptujskem okraju. Po večini nemškutarstva mestna godba je v razsulu.

Nemškutarji so začeli izživati! Na veselici ptujskega gasilnega društva v nedeljo 16. t. m. pri »Novem svetu« je pokazal sin gostilničarja in mesarja Koserja zopet svojo »inteligenco«. Napram narodnim osebam, ki so mu se dele nasproti pri sosedni mizi, je rabil izraze, vsled katerih je prišlo do ostrega nastopa. Posredovati je moral podžupan. Ko je mladi izzivač Koser videl nekoliko nevarno situacijo, jo je seveda urno popihal. Ne sovražimo poštenih Nemcev, nemšurskih izzivačev pa se bomo znali sami ubraniti na zelo občuten način! — Mariborski oči-videc.

Po mestu mrgoli »Laubenbergerjev« iz republike Avstrije. Prišli so na letovišče k svojim sorodnikom.

Župan Lozinšek — bedak? Pri seji šolskega odbora za trgovske in obrtne nadaljevalne šole dne 14. t. m. je župan Lozinšek pozabil, da je podpisal nek zapisnik, ki določuje nagrado učiteljstvu. Svojo pozabljivost je hotel upravičiti s tem, da je rekel: »Saj veste, da sem bedak!«

Dr. Novačan se je zadnje dni pojavil večkrat v Ptujju, kjer pa ni našel pristašev. Edini učitelj pri Sv. Urbanu je neki na njegovi strani. — Po mestu si išče stanovanja njegov urednik Štampar. Pravi, da bi najložje v Ptujju ali iz Ptujja uredoval svojo »Republiko.«

Iz Savinjske doline.

Prihova nad Mozirjem. Pri nakladanju sena je padla raz voz gospodinja Senica p. d. Unovtka ter si zlomila levo roko v zapestju. Šele pred par tedni pa si je zlomil roko na paši tudi njen 9letni sinček.

Solčava. O naši »zadrugi« se govori marsikaj, iz česar s da sklepati na »dobro« vodstvo, ki pa koristi — v kolikor je dobrega — le samo kaplanu. Tako niso tudi lesne »kmetije« kmetom všeč, ker se je prej reklo, da bodo tudi zadrugi v korist. O, saj ve vsak »jager« dobro, kaj »jaga«!

Solčava. Z nabito puško si je igral 12letni Golarjev sin. Puško je razneslo in fantu razmesnilo roko; odtrgalo mu je desni kazalec. Skoro že izkrvavelega so pripeljali na Ljubno, kjer ga še obvezal dr. Rak

Rečica v Sav. dolini. Znanega trgovca Antona Turnšeka je zadela mrtvoud po vsej desni strani.

Rečica v Savinjski dolini. Pa pravijo, da Rečica ni napredna! Že tri mesece je, odkar je odslovil naš župan v tajniški službi osivelega Fr. Deleja ter prevzel tajniške posle sam v družbi vsemogočnega ošabnega policajca tržkega. Rečičani so izprva mislili, da ne »pojdes«, o, pa gre vse dobro in bo tudi dobro šlo; saj se uraduje pravzaprav v župnišču, le piše se v občinski pisarni. Ali ste že kaj preišljali, zakaj? Še ne! No, potem pa le še toliko časa potrpite, da se bo začela cerkev razširjati! Potem boste pa že videli, zakaj in kje uraduje »sam« župan; Rečičani namreč niso tako radodarni in brumni, da bi sicer kar sami od sebe nabrali za povečanje cerkve, ki je naenkrat postala premajhna. Če pa se enkrat postavi taka svota v občinski proračun, e, bogami! Takrat ga pa plačš tudi brez godrnjanja, kot za stolp! No, bomo videli! Do tedaj pa potrpite!

Kokarje pri Rečici. Jetiki je podle gel starejši Govekov sin Pepi iz znane Govekove-Praznikove obitelji. Vrlj napredni rodbini naše sožalje!

Mozirje. (Javno pohujšanje in obrekovanje.) Živimo v času kislih kumar in čitam »Slovenski gospodar« pohujšljivega datuma št. 28. Ne bomo odgovarjali na neosnovane nesramne osebne napade, hočemo staviti v okvirju dostojnosti ter olike sledeče vprašanje: Ali je orožništvo ovadilo načelnika Orlov, ki je neko nedeljo ob priliki božje službe iz sovraštva in hudobije zaklenil zadnja cerkvena vrata, da se je lotila vseh občanov velika razburjenost? — Ali ni to motenje vere? Kdo je zapeljal nedolžne kmečke fante k žalostnemu koraku nesrečno nedeljo popoldne, ko je sekira pela žalostno Orlovske pesem? Ali se za zadevo ni zanimalo orožništvo? Nadalje vprašamo, ali se pri Orlih in Orlicah sledeče pozdravlja: »Ti prokleta Sokolca, zakaj se pa smeješ, počaj ti baba!« »Tako se je izrazila ob priliki Nazarskega Orlovskega tabora Orlica na voznji skozi Mozirje proti slučajno pri oknu stoječi deklici, katere je nič hudega sluteč in smehljajoč gledala Orlice. To se je zgodilo na sredi trga, priče na razpolago. Nadalje vprašamo, ali je dovoljeno pri Orlih, da naraščaj pije vino, kar se je ob priliki tabora zgodilo, ko so po cele štefane imeli vina na vozu. Priče na razpolago. Za danes samo vprašanje, če ne mirujeta, potem povemo, kako se na katoliški podlagi morala štiti, malemu blaženemu pa povemo, da pot od cerkve do kaplanije je kratka, še krajša je pot od katoliške do pravoslavne cerkve; kolegu pa svetujemo, da se naj drži svoje obrti, ker so ga dosedaj podpirali vsi tržani. Znaprej zelo toplo priporočamo mizarja Ivana Pečovnika in Mihaela Cesarja. Za danes ponižno svarilo, ako ne bode miru, pa pridemo z imani na dan. Vederemo.

Mozirje. »Slov. Gospodar« od 6. t. m. prinaša kar štiri zaporedne dopise, ki imajo vsi svoj izvor najbrže v kaplaniji, ki je resnično popravila potreba, kakor to naglašajo dopisnik v zadnjem članku. No skrbeli bomo za to, da se ta popravila temeljito izvršijo, iztrebili bomo posebno tamošnjo »lišno gobo«, da se ne razširi še v naše domove, kakor se je žal že v več kmečkih hišah vgnezdila. Prvi članek slavi lepo uspeli orlovske tabor v Nazarju (sic!). Koj po katoliškem shodu v Nazarjah, ki ste ga v vašem listu premilostno osvetili, so dr. Koroščevi avantgardisti imeli »Orlovski Tabor« v Nazarjah. Veseli« sta se ga posebno Bohačev Maks in Tonič, češ, »Orlic pustili bodo precej perja naprednih kmetov, groši so že bolj redki, ker ofri že malo nesejo, ljudstvo vas spoznava! Nekaj Orlov in Orlic, slednja še v kračjih krilih, kakor obrekovane Sokolice, a brez spodnjih hlačic, menda vsled vročine, Martijine device, tretjerednice in bratovščinarji in mnogo nepoklicanega ljudstva, kakor dopisnik imenuje razne radovedneže, v-sega skupaj par sto glav, bilo je na taboru. Cerkevne pevke v izposojenih narodnih nošah (pa vendar ne od Sokolic?) so delale Orlom stafažo, mengeška orlovska godba pa je spremljala telovadko. Posebna »šestopljina kaza« se je v »trostih« večej smelih vajah

«Orlice» ob zvokih narodne: Jaz pa sem čakala, čakala in pušeljček zvezala bom. V zgodnjih popoldanskih urah so se »Orli-mladiči« in »Orlice-mladičice« na lojterznikih v svoje kraje vračali. Kake bojevitosti so se pa navzeli na Doberni, je pokazala neka »Orlice«, ki je nahrulila neko služkinjo s kričočim glasom: »Prokleta Sokolice« itd. Ostali taborniki so do dneva popivali in izživili nepoklicano ljudstvo, kar ga je ostalo, delalo si je svoje dovtipe. Pri Toniču pa so svojo vročo Orlovsko kri pokazali s tem, da so napadli v gostilni mirne goste ter pošteno stopli. Tako je končal ta brezpomembni tabor, ki je bil v trgu samo z eno zastavo počaščen, med tem ko je gostilniška trojica (ostale ste prezrli, o ti nehvaležnosti) izza katoliškega shoda zastave pod streho spravila. Hkonec pribijemo k četrtemu omenjenih člankov, da je res treba enega človeka, ki bi celo stvar resno v roke vzel. Kaka nezaupnica gospodu župniku. Za osebne napade kakor slišimo, pa se bodo sodniško zahtevalo zadoščenje, če je tudi klerikalni poslanec kot odgovorni urednik, vendar se po nedolžnem ne sme po katoliško lagati in obrekovati.

Reverderehi.

Orlovski tabor v Nazariju so priredili pretelco nedeljo. Pa to ni bil tabor, ampak komedijo smo gledali. — Nazarski patri ali kdo so zbornali skupaj nekaj orlov in orlice iz tujih krajev, ker domači nič ne znajo in so se hoteli pokazati. Pa joj! Orlice, devičice, komande niso znale, sred vaje so obstale in godbo poslušale, potem so pa klaverno odšle. Bilo jih je menda en ducat. Nato je prišlo 5 telovadcev; prinesli so s seboj nek fizični kol, ki sta ga dva držala, dva pa se na kol obešala kakor kozla, če se ga misli dreti. Ljudje so se vsemu smejali in delali so se norca iz komedije. Drugi so pravili, da bi bilo stokrat bolje, ko bi se ne bili pokazali. Jaz pa pravim, da je dobro, da so pokazali, da sokol je ptič, orlič pa za nič.

Kokarski občinski odbor je klical sv. Duha na pomoč. Ta občinski odbor je iz dveh strank: klerikalne in napredne. Klerikalni župan je klical sejo v nedeljo ob 10. uri. Ob tistem času pa je bila v cerkvi, ki je od občinske pisarne oddaljena kakih 40 korakov, služba božja. Napredni občinski odborniki so šli v cerkev, klerikalni pa z županom vred v pisarno in ljudje pravijo, da so ti odborniki klicali: sv. Duha, da jim razsveti pamet. Iz tega pa se zopet vidi, da so klerikalci najslabši katoličani.

Seme za brvi. Ze meseca marca je odnesla Savinja brvi pri Trnovcu. Tako so bili kokarski občani odrezani od svoje farne cerkve na Rečici. Polomijene brvi morata popravljati rečiška in kokarska občina. Ker pa imata obe občini sedaj zelo brihtna klerikalna župana, ki noč in dan skrbita za svoje občane kakor oče za svoje družino, zato še do sedaj ni brvi. Župnik bi dal nekaj dreves, pa nič za boglajnaj. Župana pa sta sklenila zgraditi te brvi zelo poceni, zato sta jo tako pogruntala, da bodeta dala po klerikalnih časnikih oglasiti, če ve kdo, kje se dobi tako seme, da iz njega brvi zrastejo. Če bodeta to seme dobila in vsadila, vam bom pa poročal. Mislim pa, da novi komisar na politični ekspozituri v Mozirju ne bo razumel špasov in bo oba župana s trnovskim riharjem vred prijel za ušesa in jim dal zaslužno plačilo.

Dopisi.

Iz Ljutomera. Prostovoljno gasilno društvo Ljutomer obhaja dne 20. avg. t. l. 50letnico obstoja in priredi na ta dan veliko veselico v Seršenovem logu. Ker je čisti dobiček prireditve namenjen za nabavo gasilnih r vabi društvo k obini udeležbi, sosedna društva pa prosimo, da upoštevajo našo prireditev.

Iz Ormoža. »Slov. Gospodar« je v svoji 22. številki postal rovtarsko krščanski, ali pa če hočete krščansko rovtarski. Gospoda, če kot neumni penzionisti nimate boljšega posla, pogledajte v anale svoje lastne zgodovine ter se koplajte v svojem lastnem blatu. V svoji lastni ožibitji ste doživeli krščanske izrodke, sadove prešestvovanja — najlepše ženo — z najlepšim kapla-

nom. Takratni predsednik Orla je moral iz Ormoža, ker je prevečkrat romal ponoči k načelnici Orlic ter se je to že gabilo že slednjemu faranu — izvzete so seveda jedino Marijine device, ki so iz lahko razumljivih vzrokov jokale za svojim vzor-predsednikom. Prosimo vas, ne hodite na vroče solnce, da se vaše maslo ne razpusti. V arhivu imamo vaše zgubljene notese in drugo, o čem se vam niti ne sanja. Ker pa nočemo biti rovtarsko krščanski in krščanske ljubezni izvajati na vaš klerikalni način, vas tiho na uho opozorimo, da, kdor se po blatu valja...

Iz Ormoža. V »Straži« št. 79. čitamo že zopet zanimive stvari. Gospodje ormoški klerikalci, katerim načeljuje penzionirani slaboumež, najdejo vse vrste slabih ljudi vedno le med naprednimi elementi. Božidar Sever iz slavnega Huma pri Ormožu, ki se je baje tiščal h klerikalni stranki, kakor poroča »Straža«, je bil dolgo časa predsednik mladeniške zveze za ormoški okraj. Če klerikalna gospoda vidi v predsedništvu klerikalne organizacije samo tiščanje h klerikalni stranki, ker je ta bivši predsednik načelbučne klerikalne omladine slučajno poveril blizu 1.000.000 K. tedaj si pač lahko razjagamo tudi dejstvo, če nam hoče ravno ista klerikalna gospoda naprtiti vsi odgovornost glede slučaja Gorepca na naše rame, čeravno so se vsi nevedi izvršili pod klerikalno bezemornijo v okr. zastopu. — Gospod Božidar Sever si je dopisoval dolgo časa s klerikalno gospodo v Ljubljani ter kazal vsem, kateri so hoteli to videti, tudi pisma dotičnega predsednika klerikalne vlade v Ljubljani. Fant je hotel poklerikaliti celo Prekmurje. Nazadnje je ogoljufal napredno inštitucijo za K 1.000.000 ter pobegnil na Ogrsko. In sedaj piše »Straža«, da je bil pri vseh strankah, ter pozabljia na vse, kar je bilo, zgolj da zopet naprti naprednjakom enega goljufa več — vse po stari krščanski navadi. — Ivan Rojs, penzioniran stražmojster v Ormožu, je dolgo časa bil reprezentant kletarskega društva v Ormožu, kupoval in prodajal je vino za »Kletarsko« in za sebe, kakor mu je to pač prišlo. Odličan pripadnik klerikalne stranke nam je izjavil, da so vzeli imenovanemu pri kletarski zadrugi vsako pravico nakupovanja in prodajanja. Mož si je kupil hrame v Ormožu in vendar nam ni nikdar prišlo na misel, da bi se spodtikali nad njim. Mož ima penzije mesečno par tisoč kron. Svojeas se ga je penzioniralo, ker se ga je zalotilo, da je prišel v službi brez čake in puške domov. Ugleden mešan ormoški pa izpoveduje, da ga je usodepolnega dne rano zjutraj srečal pijanega brez omenjenih žendarskih utenzilij, kako se je skrivaj plazil v Ormož. Zgolj iz človekoljubnosti je stvar zamolčal in tako je častiti gospod Rojs prišel sedaj v Jugoslaviji k lepi penziji — to ga pa ni oviralo, da ne bi pri občinski seji protestiral proti podpisu državnega posejila. Molčali smo dosedaj o vseh teh stvareh, ker pa »Straža« ne da miru, morali smo se enkrat obregnuti ob teh ljudeh, ki lajajo in iščejo goljufe v naprednih vrstah, smeti in gnoja pred lastno stranko pa nočejo videti in če se ta gnoj pojavi pred njihovim pragom, ga s krščansko ljubeznijo takoj prenesejo na napredna ramena, vse po reku: »Ljubi svojega bližnjega bolj, kakor samega sebe«.

Središče ob Dravi. Minulo nedeljo so obiskali naš napredni trg Orli ter so priredili javen nastop. Pri dopoldanskem katoliškem shodu so gg. govorniki nitali suho, predobro znano klerikalno politiko in sanjali o bodoči »katoliški« zmagi. Kuitizirali so njihove nesomisljenike, imenovane »Luciferjev svet«, bičali »hudičeviče« in druge. Pri popoldanski telovadbi sem bil naravnost presenečen: kakšna razlika med orlovsko in sokolsko disciplino. Pri lanskem sokolskem nastopu so stali telovadci kakor pribiti, dočim so se O li v vrsti nepreihoma pogovarjali. Najbrže so se menili o deževnem vremenu, ker je isto popoldan nekoliko deževalo. Tudi telovadkinje so pristopile na telovadišče kar med telovadbo v vrsto. Ko je prikorakala njihova »vzorna« vrsta iz Ljubljane na telovadni prostor, sem mislil, da bodo ti pokazali kaj več discipline, toda zelo sem se varal. »Krščanski« telovadci premalo prave vzgoje in discipline ste

pokazali pri vašem javnem nastopu. Več resne volje je treba! Če pridete še kdaj pozneje k nam, v naš prijazni trg, pilite še mnogo, da se zopet ne omešite.

Slovenska Bistrica. V sredo dne 12. julija se je poročil g. Leopold Gams, žel, uradnik na juž. kolodvoru z gdč. Anico Wreg, gostilničarjevo hčerko. Čestitamo! — Odkar je zbolel od vlade imenovani komisar okrajnega zastopstva g. Peter Novak, vladajo tukaj čudne razmere. Širokoustni nekdanji vodja nemčurske klike klerikalcev Hinko Gril boče tukaj gospodariti, ne da bi bil zato pooblaščen. Njegov adlatus tajn. Smeh se bolj briga za trgovino z mešanim blagom — kot za okrajni zastop. V pisarno se le redkokdaj prikaže — seveda ker ima polno drugih skrbi. Zato ni čuda, če stranke čakajo in če vlada urgira spis za spisom. Okrajne doklade so za leto 1922 zvišane od 75 na 200% za popravljane cest potov in mostov se nobeden ne briga. Ljudstvo čudoma povprašuje, kodaj bo konec klerikalnemu gospodarstvu. Upamo, da bo okraj. glavarstvo v Mariboru, ki je o tem informirano, napravilo konec neznesnim razmeram. — Napravite revizijo o poslovanju okraj. zastopa in preverjali se bode, kako daleč je zabredla klerikalna metoda.

Slovenj gradec. Dno 9. julija 1922. po rojstvu Gospodovem je imela SLS ali Kmečka zveza — kakor hočete — svoj shod. Dr. Korošec je pripeljal s seboj še par milijonarjev. Kaj se je govorilo umane lahko vsakdo. Refren: Da bi le mi onkrat prišli na vladjo, pa bi bilo drugače. Tako bo pa vedno slabše. Še par mesecev počakajte, kmetije, in videli boste, kakšne davke boste plačevali itd. Čeprav sem videl nekatere kmete, da so se muzali in namrdavali, sem si vendar misli, da vlada edinost v tej krščanski družbi. Po shodu na ulici in v gostilnah si videl drugačno sliko. Že takoj pri izhodu: »H... farji, farbat' na znajol!« Osebne dotipse so povzročile trditve Koroščeve, češ, da ga nasprotniki obrekujejo, da je postal bogataš, v resnici pa ni imel ničesar pred vojno in da tudi sedaj je revež. »Slišite, ljudje božji, Korošec naj bi bil revež; prejema mastne dijete in še kaj drugega se ga prime...« in smeja ni bilo konca. »Vlada da po nepotrebnem denar razsipa; kdo je je pa naučil, če ne on, ki je začel prvi in ki še dandanes ni položil računa.« »Čemu se pa potepajo ti gospodje po deželi, zakaj ne sede v parlamentu? — Tam bi govorili.« »Pravi, da nima denarja. Kam ga pa spravi? Že vem. Ali poznate tisto od pomorskega bogataša in njegovih 99 ladij?« Krohot. »Ti, kje sem že videl tega gospoda? Ni li ta tisti, ki je posejal hotel vsak dan popoldne, ko so že drugi gostje odšli, tam igral na karte s hoteljerko... da, prav podoben mu je. Njen mož je bil z nami na fronti. Se-li spominjaš, kako je bil žalosten, ko je vse zvedel?« Ni mogoče. Ta je bil tokrat na Dunaju okoli Zile...« Zopet krohot. »Fantje in možje, volitve se bližajo, volitve, zato delajo ti gospodje slabo vreme po deželi.« »Pa bi bil ti kako povedal na shodu!« »Bežino, bežil 18 let so ti gospodje trgali hlače po šolskih klopih in se učili imeti kmete za norca, pa se bom jaz boril z njimi, ko še ene žole nimam. Še na shod ne bi bil prišel, da me ni moja »ta stara« v to silila.« V tem tonu je šlo cel popoldne. »Gospodar« bo pa pisal o sijajni manifestaciji slovenjgraškega krščanskega življa.

Gospodarstvo.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Prenočevanje obiskovalcev razstave. Razstavni odbor ima poseben stanovanjski odtsek, ki bo skrbel za prenočevanje obiskovalcev razstave, ki prihajajo od zunaj. Ta odtsek je začel te dni poslovati. Vsi oni, ki razpolagajo s sobami ali posteljami, ki bi jih za prenočevanje obiskovalcev lahko odstopili stanovanjskemu oddelku za prenočevanje obiskovalcev, se naprošajo, da naznanijo naslov in število sob ozir. postelj v pisarni razstavnega odbora, Aleksandrova cesta št. 22. V poštev prihajajo posebno dizajne sta-

novanja, ki bodo ob tem času prosta in bi se na ta način lahko najbolje izkoristila.

Vinska razstava je posebno sedaj, ko vsled valutarnih razmer nimamo več avstrijskega trga, za vse vinogradnike potrebna in važna, da si na ta način dobimo novih odjemalcev. Pokrajinsko obrtno razstavo bodo posestili obiskovalci iz vseh krajev naše države, kakor tudi iz inozemstva, zato je pričakovati, da bo imela tudi vinska razstava, ki jo bo priredil pod okriljem te razstave vinarski in sadjarski odtsek v Mariboru, kar najboljši uspeh. Pozivljamo vse vinogradnike, da se te razstave polnoštevilno udeležijo in se čimprej prijavijo omenjenemu odtoku.

Vrtna razstava, ki se vrši obenem s pokrajinsko obrtno razstavo, vzbuja po celi naši državi, pa tudi v zavistnem inozemstvu veliko pozornost. Bo to prva razstava te vrste v naši državi ki bo pokazala, da smo se tudi že na tem polju osamosvojitili od inozemstva. O tem bomo poročali še podrobneje.

Gmojna sredstva, s katerimi razpolaga razstavni odbor, so zelo pičila. — Odbor razpolaga samo z denarjem, ki ga plačajo razstavljalci kot prijavnino, iz katere se krijejo vsi tekoči izdatki. Zato pozivljamo vse obrtnike, da ob enem s prijavnico pošljejo tudi prijavnino. Kdor je prijavnico že vpslal, naj naknadno še nakaže prijavnino, če tega že ni storil. Obrtniki! Sami si moramo pomagati. Zato je odvisno le od nas, kakšen uspeh bo imela razstava. Pokažimo, kaj zmoremo in kaj znamo! Le na ta način bomo dosegli in zavzeli ono mesto, ki nam pristojta. Zato vsi na razstavo.

Prijavni rok je podaljšan do preklica. Zato je vsakemu obrtniku dana možnost, da se razstave s svojimi izdelki udeleži. Nikdo naj ne manjka pri skupnem boju za skupnimi cilji!

Vsi dopisi, ki se tičejo pokrajinske obrtne razstave v Mariboru, naj se naslovijo na »Razstavni odbor pokrajinske obrtne razstave v Mariboru,« Aleksandrova cesta št. 22.

Vsa pojasnila glede razstave se dobe v pisarni Slovenskega obrtnega društva na Aleksandrovi cesti št. 22.

Gnojnica zlata jama kmetovalčeva.

(Piše Vičanski Škerlec pri Veliki Nedelji.)

Kar ti eden do zvezd povzdiguje, to ti drugi v blato gazi.

Samo s tem, da si sin ali hči želi, brž po končanem 18. do 20. letu že sam svoj biti, s tem ne pridemo daleč. Da bo človek umno gospodariti in zemljo primerno obdelovati vedel, za to je še veliko več treba, nego da mož ženo, žena pa moža ima. Poljedelstvo in umno travništvo je važna in imenična reč. Kdor hoče pravi gospodar in umen kmetovalec biti, ta se mora oziroma ga mora že oče k temu priučiti in privaditi.

Če oče ne zna ceniti vrednosti gnojnice, kako bo šele sin vedel, da je izguba in hud udarec za kmetovalca, ako se gnojnica po klancih, cestah in jarkih bre vsega haska odceja? Vidi se večkrat po vsej vasi od hiše do hiše ta zapravljivost. Navadno teče po jarkih, kakor škodljiva gnusoba, katere doma ni treba, ali pa se nabira v smrdljivo mleko sredi vasi, kjer žabe jutranjo in večerno pesem regljajo. Če je pa na dvorišču taka luža in se še živinski gnoj vanjo spravlja, ne more biti zdatnega gnoja niti gnojnice. K temu se še vsa voda od streh in okoli hiše priteka v gnojišče, da gnoj izpira in najboljšo redilne drobce posplavlja in v daljne kraje odnaša.

Smem reči, da je vsa gnojnica ene odrasčene živali vredna na leto 80 K v predvojni vrednoti. Sedaj 800 K. Ako računim, da ima kak posestnik 10 glav velike živalne, tedaj je dotična gnojnica vredna v enem letu 8000 K. Ves ta denar je večinoma pri nas izgubljen. To je samo pri enem posestniku. Ako računamo celo občino in okraje po vsej državi, je to na milijarde broječa zguba, kajti po skušnjah umnih gospodarjev in po mojem prepričanju je ščavnica od ene živali skoraj toliko vrednosti, kakor njen gnoj.

Da se pri nas uporablja veliko umnih gnojil, je lepo, večkrat pa ni gospodarsko, posebno tedaj ne, ako se

ne izkorišča gnojnice in se kupuje umetna gnojila.

Tudi jaz sem v začetku svojega gospodarjenja smatral gnojnice za nevarnega sovražnika, zato sem jo pustil po cesti teči. Pri čitanju raznih strokovnih spisov pa sem začel napravljati z gnojnicami poskuse na travniku, v vrtu in na njivah, na kar so se mi takoj oči odprle, da sem si napravil gnojnice in gnojnično jamo tako vzorno, da mi je oboje bivše c. k. poljedelsko ministrstvo na Dunaju premiralo. Ako te, dragi kmetovalec, gnojnična jama in tako gnojnice zanima, si lahko pri meni ogledaš. — Priporočena vredno bi bilo, ako bi se vsaj po eno tako gnojnice v vsakem okraju v naši novi državi s pomočjo državnih sredstev postavilo, kajti dobro napravljeno gnojnice z gnojnično jamo je hranilnica kmetovalčeva.

Vinska razstava v zvezi z vinskimi sejmi v Mariboru. Vinarski in sadjarski odsek slov. kmet. družbe v Mariboru je, kakor znano, sklenil prirediti vinsko razstavo v Mariboru, kot centru vinske trgovine za vna iz slov. Stajerske, povodom Pokrajinske obrtne razstave od 8. do 17. septembra t. l. Namen te razstave je, nuditi vsem vinskim kupcem in trgovcem z vinom iz tu- in inozemstva priliko, da se seznanijo v najkrajšem času, na nalenostavnejši in najcenejši način z vsemi vrstami vin, kar jih slov. Stajerska premore in da se informirajo o razpoložljivih množinah, krajih, kjer leže, cenah ter o kupčijskih razmerah sploh. To je prvi poskus ustvariti v Mariboru neko osredotočišče, kjer se zberejo vsako leto ob gotovem času vsi vinski interesi v svojo informacije in sklepanja vinskih kupcij, iz katerega bi s časom lahko nastala prava vinska borza. Reklama za to prireditev se bo delala v čimvečji meri v tu- in inozemstvu potom časnikov in posebnih lepakov. Da bo uspeh čim popolnejši, je potrebno, da se vinski producenti za zadevo čim bolj zanimajo in razstave v čimvečjem številu udeležijo. Vsi ostali pa, ki se razstave iz

katerega si bodi vzroka ne morejo udeležiti, so pa prijazno vabljeni, da naznani svoje vinske zaloge in njih cene, da se bo zamoglo vinske kupce primerno informirati. Določbe za udeležbo so sledeče: 1. Razstave vinskih vzorcev se lahko udeležijo vinski producenti, vinarne ali kletarske zadrage in vinski trgovci iz slov. Stajerske, toda vino se sme razstaviti le pod izvirnim imenom. 2. Razstavi se lahko vse vrste vina od navadnega namiznega do najboljšega buteljčnega, stare in nove letnike. 3. Na vzorčni sejem, ozir. prostor pridejo vina samo v steklenicah in sicer se mora naložiti od vsake vrste vina po 50 sedemdesetinskih steklenic. Izjemoma se dovolimanijšim posestnikom, da se udeležijo razstave z dvema vrstama vina po 25 steklenic, skupaj s 50 steklenicami. Vina se pa lahko pošljejo v Maribor tudi v sodčkih in prevzame odsek polnjenje. 4. Za steklenice, zamaške, opremo steklenic in zaboje za pošiljanje skrbi odsek, ki nosi tudi stroške za transport po železnici. 5. Vsa za razstavo namenjena vina se preizkusijo pred polnjenjem v steklenice po posebni, v to svrhu sestavljeni komisiji, ki ima pravico vina, ki ne odговarjajo, izključiti od razstave. 6. Za prijavo udeležnikov, prevzete, preskušajo, polnjenje in odpremo vina se postavi za posamezne vinarne okoliše posebne komisije, oz. pripravljelni odbori in sicer: a) za vinarne okoliše Maribor, Slovenske gorice in Pohorje: odbor, sestojec iz gg. Srečko Robič iz Limbuša, Franjo Rudl iz Kamnice, Josip Zabavnik iz Maribora, Alojz Zupanič iz Vaigna, Anton Lipovšek iz Smarjete, Franjo Thaler iz St. Ilja, Ivan Skerbinek iz Vertič, Andrej Zmavc iz Maribora, Anton Paklavec iz Maribora, Fr. Zelzer, pos. in gost. Sv. Lenart v Slov. gor., Al. Schicker, pos. in gost. Sv. Marjeta ob P.; poslovodja: Vinarsko društvo za mariborski okraj v Mariboru; b) za vinarne okoliše Ptuj, Haloze in Slovenske gorice: gg. Miha Brenčič iz Spuhle, Franjo Majcen iz Podlehnik, Fran Osterberger iz Ptuja, Josip Zupanc iz Ptuja, Franjo Cuček iz Ptuja, Jakob Belina iz

Gruškova; poslovodja: Vinarsko društvo za ptujski okraj v Ptuj; c) za vinarne okoliše Ljutomer, Ormož Gor. Radzono in Slov. gorice: gg. Fric Zemljič iz Ljutomera, Fran Stanjko iz Ljutomera, Robert Košar od Sv. Boljenka, Clotar Bouvier ml. iz Gor. Radgone, Lovro Petovar iz Ivanjkovcev, Jakob Zemljič iz Radenc; poslovodja: Vinarsko društvo za ormoški okraj v Ormožu; d) za vinarne okoliše Celje-Smarje: gg. Ivan Belle iz St. Jurja ob i. ž., Fr. Ferlinc in Fran Stamberger iz Smarja pri Jelšah, Franjo Roblek iz Zalca, Andrej Rečnik in Mir. Majcen iz Celja; poslovodja: Vinarsko društvo za šmarski okraj v Smarju pri Jelšah; e) za bizeljski vinarne okoliš: gg. Fran Kene ml. v Globokem, Jos. Janežič ml. v Bizeljskem, Josip Pečnik iz Kapel, Fran Virant in M. Karner iz Brežic; poslovodja: Fran Virant, vinarski inštruktor v Brežicah. 7. Udeležbo (vrste in razpoložljive množine vina, provenijenco, letnik) je naznani takoj, najkasneje pa do konca julija t. l. ali podpisnemu odseku, ali pa dotičnemu lokalnemu pripravljalnemu odboru. 8. Na razstavo se sprejemajo razen vina še šampajec, sadjevec, brezalkoholne in žgane pijače. 9. Stroški razstave se bodo krili s prispevki kmetijske družbe, vlade ter drugih korporacij, kakor tudi z izkupičkom za prodane vzorce vina. 10. Udeležnikom razstave se izplača za razstavljeno vino po kritju razstavljalnih stroškov preostali znesek, ki bo znašal z ozirom na lanske izkušnje v Ljubljani ter na predvidljive manjše prireditvene stroške v Mariboru asaj 20 k. za buteljko razstavljene vina, to je 26.60 K. za liter, ali današjo povprečno vrednost vina. 11. V svrhu premiranja vinogradnikov, ki razstavijo brezgrešno vzgojena vina, se je zprosil vladu za podaritev denarnih nagrad, Razen tega se bo razdelilo več častnih nagrad za posebno dobra namizna vina, kakor tudi za posebno znamenite kvalitete.

g IX. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 15. julija 1922. Vsled pomanjkanja mo-

krote je rastlina pri hudi vročini nekoliko zaostala v razvoju, posebno v slabjših in slabih nasadih. Golding je v polnem cvetju, med tem ko pozni hmelj prične poganjati cvetne popke. Vsled vročine je začelo spodnje listje v nekaterih nasadih rumeneti. Rastlina je pa zdrava in brez mrčesa. Ker že od dne 1. julija ni izdatno deževalo bilo bi nujno potrebno, da bi v dosegu obilo lepega hmelja pohleven dež temeljito premočil vsa hmeljišča. — Društveno vodstvo.

g Sejsko poročilo. Na svinjski sejem dne 14. 7. 1922 se je pripeljalo 240 svinj in 4 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 350 do 600 K; 7 do 9 tednov 800 do 1000 K; 3 do 4 mesece 1500 do 1600 K; 4 do 6 mesecev 1800 do 2200 K; 8 do 10 mesecev 2500 do 2800 K; 1 leto 3000 do 3500 K; 1 kg žive teže 61 do 66 K; 1 kg mrtve teže 70 K; koze komad po 400 do 500 K.

Drobiž.

Lev umrl vsled žalosti. V zoološkem vrtu v Londonu so imeli med drugimi živalmi tudi dva leva, rojena v oba v jetništvu. Bila sta oba v skupni kletki. Oskrbnik zverinjaka je hotel pokazati, kako izbornu so ukročene živali, pa je privezal enemu levu za grivo trak modre, drugemu pa trak rdeče barve. Leva sta tudi v resnici bila zelo krotka in sta se igrala kakor mlade mačke. Trakova pa sta bila obema neljuba. Lev z modrim trakom se je toliko časa obresal in trudil, da bi odstranil trak, da je naposled od utrujenosti zaspal. Njegov tovariš z rdečim trakom pa je šele tedaj nekako opazil, kaj tiči v drugovi grivi. Planil je pokonci in je s šapo lopnil po traku, zraven pa je zadel tudi spečega leva in ga razpraskal o nosu. Speč se je prebudil in je bil hipoma tako razkačen, da je planil na tovariša z rdečim trakom, mu pregrizel vrat in ga zadel. Ali komaj je zadostil svoji maščevalnosti, se ga je že lotila žalost. Zavlekel se je v svoj kot in je obležal tam. Začel je tudi zanemarjati hrano in se cele dneve ni dotaknil svežega govejega mesa, ki so mu ga metali v kletko. Hujšal je skoraj vidno in je od dne do dne bolj pešal. Skušali so ga na vse mogoče načine razvedriti, toda vsak poskus je bil zaman. Z glasnim tuljenjem je lev naznanjal svojo žalost, dokler ga niso lepega jutra našli v kletki brez življenja. Ves njegov organizem je bil popolnoma zdrav. Zato ni mogoče misliti drugega, kakor da je lev poginil — od žalosti.

Listnica uredništva.

Tišina. V zadevi obolele svinje storite — eventualno potom naše organizacije v M. S. korake direktno pri okr. glavarstvu. Zdravo!

All ste
že plačali
naročnino?

Brez posebnega obvestila.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretužno vest, da je naša preljubljena sestra in teta

Terezija Lijavnik, roj. Švajger

vdova po dr. Lijavniku

v 51. letu svoje starosti v sredo, dne 19. julija 1922 ob 18. uri zvečer mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši dne 21. julija ob 17. uri popoldne iz hiše žalosti v Ritoznoju pri Slov. Bistrici na pokopališče v Slov. Bistrici.

RITONZOJ, dne 19. julija 1922.

Marija Urbanc, sestra.

Franček Urbanc, nečak. Julija Vidmar, roj. Urbanc, Francka Pernat, roj. Urbanc, Marija Oset, roj. Urbanc, Lojzka Janžekovič, roj. Urbanc, Zofka Urbanc, nečakinji. 1206

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj

»PETOVIA«

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo.

Cene nizke, postrežba točna.

Graški semenj
1922

od 26. avgusta do 3. septembra

*

Posebna prireditev:
Vollki poljedeljski semenj s stroji,
orodjem in potrebčinami za
poljedelce

*

Sejski urad: Graz, Burggasse 13

**Zahtevajte v vsaki
gostilni in v vsaki
tobakarni**
„NARODNI LIST“

NATAKAR

z dolgoletno prakso išče gostilno na račun ali v najem. Ponudbe na Fr. Granduč, gostilna Zupančič v Ptuj. 58

Za zgradbo hiš se prodaja: votla cementna opeka, cementna strešna opeka, masa za Heraklith-stene, gipsove dile in prvovrstni portlandski cement marke „Split“ v vsaki množini pri „Hitrozidu“, Maribor, Vetrinjska ulica 30. Telefon 212. 60

Kočijo

dvovprežno in polkrito v dobrem stanu prodaja Anton Kos, pekar na Bregu pri Ptuj. 53

Lovsko puško

dvocevko, cal. 16 kupi Anton Benčič, Ptuj. Reflektira se le na dobro kakovost 54

Kompletni biljard

se zaradi potovanja prodaja. Ogleda se lahko vsak dan v „Društvenem domu“ v Ptuj. 59

Izjava.

Podpisani Konrad Vajda, mehanik v Ptuj, izjavljam in opozarjam slavno občinstvo, da nisem plačnik za storjene dolgove gospe Gusti Kratzer, zasebnice v Ptuj. Pripomnim še, da sem izvrševal in hočem tudi naprej izvrševati svoje dolžnosti po svoječasnih pogodbah z g. Kratzer-jevo v kolikor zahteva zakon. 49
Konrad Vajda, meh. podjetje, Ptuj.

Kupujem po najvišjih dnevnih cenah:
lipovo cvetje, jedline gobe
kakor tudi različna
zdravilna zelišča, korenine itd.
Ponudbe se prosijo na:
V. H. ROHMANN, Ljubljana. 56

Trgovski učenec

pošten in priden se sprejme v usnjarsko trgovino
JOSIP PIRICH, v Ptuj. 52

Blagajničarka

z daljšo prakso, popolnoma vešča slovenskega jezika v govoru in pisavi se sprejme. Nastop če mogoče takoj. Pismene ponudbe z zahtevkom plače na trgovino z železino

51 **Anton Brenčič** v Ptuj.

NAZNANILO

Naznanjam slav. občinstvu, da prevzamem vsakovrstna dela stavbenega in umetnega ključav. popravila, vsakovrstnih strojev, vpe-ljavo vodovodov, strelovodov, hišnih tele-grafov, telefonov in zvoncev ter se pri-po-ročam slavnemu občinstvu z točnim in solidnim delom pri primernih dnevnih cenah. Prosim tudi moje stare naročnike, da mi ohranijo še za naprej zaupanje.

S spoštovanjem
E. RASTEIGER
stavbeni, umetni in strojni
kjučavničar v Ptuj. 55

Računski zaključek Mestne hranilnice v Mariboru.

za šestdeseto upravno leto 1921.

A.) Račun bilance Mestne hranilnice za leto 1921.

Aktiva	Bilanca				Bilanca				Pasiva			
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
1. Upravno imetje.					1. Upravno imetje.							
Račun posojil:					-Račun hranilnih vlog: stanje koncem leta			67,534.531	77			
a) hipotečnih	9,566.713	43			Račun obresti:							
b) občinskih	11,713.816	—			a) predplačane od hip. posojil	84.362	99					
c) meničnih	3,465.600	—	24,746.129	43	b) predplačane od občinskih posojil	4.921	10					
Račun obresti:					c) dolžne v tekočem računu (lombard)	187.141	77	276.425	86			
a) zaostale od hipotečnih posojil	83.535	66			Račun tekoči (kreditorji)			7,143.038	75			
b) zaostale od občinskih posojil	81.401	96										
c) zaostale od vrednostnih listin	1,721.915	95	1,886.853	57								
Račun vrednostnih papirjev			33,417.849	45								
Račun tekoči: (debitorji)			13,543.256	99								
Račun prehodni: predujmi			32.594	33								
Račun inventarja			117.925	21								
Račun hranilnične palače			207.534	70								
Račun blagajne: gotovina koncem leta			1,001.822	70								
Skupaj			74,953.996	38	Skupaj			74,953.996	38			
2. Pokojninski zaklad.	K	v	K	v	2. Pokojninski zaklad.	K	v	K	v			
Račun naložbe: vloga pri Mestni hranilnici			439.046	22	Račun glavnice: čisto imetje			439.046	22			
Skupaj			439.046	22	Skupaj			439.046	22			

B) Račun bilance hipotečnega zavoda od 1. julija 1920 do 31. decembra 1921. 1193

Aktiva	Bilanca				Bilanca				Pasiva			
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
1. Upravno imetje.					1. Upravno imetje.							
Račun posojil			7,533.680	60	Račun zastavnic: a) prodanih	3,238.600	—					
„ zastavnic: zaloge lastnih			4,322.600	—	„ b) lastna zaloge	4,322.600	—	7,561.200	—			
„ obresti: zaostale od hipoteč. posojil			46.470	81	„ tekoči: kreditorji			4,254.079	15			
„ odplačilnega zaklada: naložen			27.519	40	„ obresti: predplačane od hipoteč. posojil	10.409	72					
„ inventarja			3.654	—	„ nedvignjeni kuponi	142.355	—	152.764	72			
„ tiskovin: (blanketov) po odpisu			39.599	—	„ davkov: dolžni efektni davek			508	50			
„ blagajne: gotovina koncem leta			2324	20	„ zgube in dobička: dobiček			7.295	64			
„ upravno imetje skupaj			11,975.848	01	„ upravno imetje skupaj			11,975.848	01			
2. Odplačilni zaklad.					II. Odplačilni zaklad.							
Račun vloge: št. 17.768/160.236 pri hranilnici			27.519	40	Račun glavnice: čisto imetje			27.519	40			
3. Varnostni zaklad.					III. Varnostni znak.							
Račun vloge: št. 12.231/157.190 pri hranilnici			1,500.000	—	Račun glavnice: dotacija Mestne hranilnice			1,500.000	—			
Aktiva skupaj			13,503.367	41	Pasiva skupaj			13,503.367	41			

C) Račun bilance kreditnega društva. Od časa 1. aprila 1920 do 31. decembra 1921.

Aktiva	Račun				Bilanca				Pasiva			
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Račun tekoči: debitorji			9,697.308	40	Račun tekoči: kreditorji			5,893.409	65			
„ inventarja: vrednost po odpisu			53.012	52	„ menic: reeskontirane			3,300.000	—			
„ blagajne: gotovina dne 31. dec. 1921			276.228	88	„ varnostnega zaklada: stanje			694.080	—			
„ vrednostnic: koleki, znamke itd.			401	96	„ rezervnega zaklada: stanje			136.218	—			
					„ izgube in dobička: dobiček			3.244	11			
			10,026.951	76				10,026.591	76			